

საავტომობილო გზების დეპარტამენტი

*საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და
ინფრასტრუქტურის სამინისტროს*

ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა

*შიდასახელმწიფოებრივი გზების აქტივების მართვის პროექტი
ქუთაისი-აღპანა-მამისონის უღელტეხილის გზის (შ16)*

სარეზილიტაციო მონაკვეთი კმ 119 – კმ 120

ნაწილი I: ზოგადი ინფორმაცია პროექტისა და საპროექტო ტერიტორიის შესახებ

ინსტიტუციონალური და ადმინისტრაციული საკითხები			
ქვეყანა	საქართველო		
პროექტის დასახელება	ქუთაისი-ალპანა-მამისონის უღელტეხილის გზის (შ16) მონაკვეთი კმ 119 – კმ 120 რეაბილიტაცია		
პროექტის მასშტაბი და ღონისძიებები	<p>სარეაბილიტაციო გზის კმ 119 – კმ 120 მონაკვეთის საინჟინრო-გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური კვლევისა და ქვათაცვენის მოქმედების თვისობრივი და რაოდენობრივი ანალიზის (მისი შემდგომი დინამიკის პროგნოზირება) შედეგების საფუძველზე, განისაზღვრა ქვათაცვენის საწინააღმდეგო და გზის სტაბილიზაციის შესაბამისი ღონისძიებები.</p> <p>პროექტი ითვალისწინებს:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ფერდობის ჩამოწმენდას დაკიდებული, მორყეული და დაზარალებული სხვადასხვა ზომის ლოდებისაგან, მოძრავი ნაწილების ჩამოშლა და პოტენციურად არამდგრადი დაზარალებული კლდოვანი ქანების მონგრევამთავსებლად ჯგუფის მიერ სხვადასხვა პნევმო და ელექტრო-მექანიკური იარაღების გამოყენებით, • ბადის მოწყობა, რომელიც შედგება როგორც გრძივი ისე განივი ბაგირების სისტემისაგან, რისი წყალობითაც ხდება 1,5X2,0 ზომის უჯრედების ფორმირება. აღნიშნული უზრუნველყოფს მოწყვეტილი მასის ადგილზე შეკავებას და ანკერების საშუალებით ხელს უშლის კლდოვანი მასის მოწყვეტას. რომლებიც მჭიდროდ ფარავს ფერდებს, სადაც აღინიშნება ქვის ცვენის საშიშროება. ძირითადი და დამხმარე ანკერების საშუალებით, რომლებიც უზრუნველყოფენ სისტემის სიმტკიცეს, ბაღე საიმედოდ აკავებს ქვებს ფერდობზე და არ აძლევს მათ პერიოდული გადაადგილების საშუალებას. ეს სისტემა გვიცავს ქვის ცვენისგან, ხელს უშლის ეროზიას და ხელს უწყობს მცენარეთა ზრდას, რაც თავის მხრივ ტერიტორიის სწრაფი გამწვანების ხელშემწყობი ფაქტორია. 		
ინსტიტუციონალური და ადმინისტრაციული საკითხები			
ინსტიტუციური ორგანიზება (მსოფლიო ბანკი)	პროექტის ჯგუფის ხელმძღვანელი აიმენ ოსმან ალი	უსაფრთხოების ზედამხედველობა დარეჯან კაპანაძე, გარემოს დაცვა სოფია გეორგიევა, სოციალური	
ინსტიტუციური ორგანიზება (მსესხებელი)	პროექტის მენეჯერი გიორგი წერეთელი გზების დეპარტამენტის კონსულტანტი	ზედამხედველი (განსასაზღვრია)	კონტრაქტორი (განსასაზღვრია)
ადგილმდებარეობის აღწერა			
ობიექტის სახელი	ქუთაისი-ალპანა-მამისონის (შ16) გზის მონაკვეთი კმ 119 – კმ 120		
ობიექტის ადგილმდებარეობის აღწერა	<p>საპროექტო გზის მონაკვეთი მდებარეობს ქუთაისი-ალპანა-მამისონის საავტომობილო გზის (შ 16) კმ 119 – კმ 120-ზე. მდინარე რიონის მარჯვენა სანაპიროზე, სოფელ ნაკიეთიდან 20 მეტრში. მანძილი ქალაქი ონიდან დაახლოებით 6 კილომეტრია. 2014 წლის აღწერის მონაცემებით, სოფელ ნაკიეთში ცხოვრობს 93 ადამიანი (42 კაცი და 51 ქალი). საპროექტო გზის მონაკვეთი მიუყვება მდ. რიონის ხეობის მარჯვენა ფერდობს, მდინარის ნაპირიდან 15-20 მეტრ სიმაღლეზე. ტერიტორია თავისუფალია კომერციული ან / და საცხოვრებელი დანიშნულების შენობა-ნაგებობებისგან.</p> <p>გზის ეს მონაკვეთი განლაგებულია მდ. რიონის ხეობის მარჯვენა კლდოვან ფერდობზე, მდინარის დონიდან 25-30 მ. სიმაღლეზე. ფერდობი მონაკვეთის ქვედა ნაწილში როგორც გზის ზემოთ, ისე გზის ქვემოთ, ვერტიკალურია, ზოგან უკუდახრით. მონაკვეთის მეორე, ზედა ნაწილში ფერდობი გზის ზემოთ ასევე ვერტიკალურია ან ციცაბოდ დახრილი, ხოლო გზის ქვევით აქვს 35-45 დახრილობა. გზის ვაკისის ხელოვნური ჭრილების კლდოვანი ფერდობები 15-40მ. სიმაღლისაა. ფერდობის კლდოვანი ფუძე უშუალო ესაზღვრება მდინარის კალაპოტს, რომელიც შემდგომ, ხეობის მარცხენა ფერდობისაკენ უხვევს და</p>		

ცილდება გზის განლაგების ზოლს. ფერდობი, გარდა მისი ქარაფოვანი კლდოვანი ნაწილებისა, გატყიანებულია.

გეოღინამიკური პირობები და მათთან დაკავშირებული სასტაბილიზაციო ღონისძიებები:
 გზის მონაკვეთის ქვედა ნაწილი გადის ხეობის მარცხენა ციცაბო ფერდობში შექმნილ ხელოვნურ ჭრილებში. ჭრილების ვერტიკალური ფერდობები სხვადასხვა სიმტკიცის კლდოვანი ქანებითაა აგებული. ფერდობები მთლიანობაში მდგრადია, თუმცა მათი ვერტიკალური დახრილობისა და ნაპრალებით ქანების დანაწევრებულობის გამო, ზოგან შექმნილია ცალკეული, მათ შორის დიდი მოცულობის ლოდებისა და ბლოკების ჩამოწყვეტა-ჩამოშლის საშიშროება. თუ გავითვალისწინებთ ვერტიკალური ფერდობების დიდ სიმაღლეს, მათში გამოკვეთილი ზოგი ბლოკის ზომებსა და დიდ მასას, გზის დასაცავად რაიმე ხელოვნური ნაგებობის (კედლის, გალერეის) მშენებლობა აქ მიზანშეწონილი არ არის. ვერტიკალური ფერდობის დახრილობის შემცირება მისი ზედა ნაწილის მოჭრით ასევე ვერ მოხერხდება, ვინაიდან ხეობის ფერდობი ხელოვნური ფერდოს ზემოთ, ასევე ციცაბოა. ამდენად, გზაზე უსაფრთხო მოძრაობის უზრუნველყოფისათვის რჩება მხოლოდ ისეთი ღონისძიებების განხორციელება, როგორც კლდოვანი ფერდობის პერიოდული გაწმენდა მორყეული ლოდებისაგან და ფერდობის ქარაფოვან ნაწილებში მავთულბადის დამაგრება, ლოდების უშუალოდ გზის სავალ ნაწილზე მოხვედრის საწინააღმდეგოდ. ამავე დროს უნდა აღინიშნოს, რომ თიხაფიქლებისა და არგილიტების ზედაპირული გამოფიტვა იძლევა წვრილ, ხვინჭივან და ქვიშოვან ჩამონაყარს, რომელსაც მავთულბადე ვერ დააკავებს. მსგავსი ზომის ნაშალი მასალა გროვდება უშუალოდ ფერდობის ფუძეში, იგი გზის სავალ ნაწილზე არ ხვდება და საჭირო იქნება მისი პერიოდული გატანა.

უბანზე მდ. რიონის ეროზიული მოქმედებით გამოწვეული რაიმე საშიშროება ამჟამად არ არსებობს, რადგან უბნის ქვედა ნაწილში ფერდობის ფუძე კლდოვანია, ხოლო ზედა ნაწილში მდინარის კალაპოტი მნიშვნელოვნადაა დაცილებული გზის განლაგების ზოლს.

ვინ არის მიწის მფლობელი?

- (i) არსებული სამშენებლო დერეფანი არის ონის მუნიციპალიტეტის საკუთრება.
- (ii) საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სსიპ ტყის ეროვნული სააგენტოს სახელმწიფო ტყის ფონდი (761 მ²).
- (iii) გზაზე მიმდინარე სარეაბილიტაციო სამუშაოები არანაირ უარყოფით გავლენას არ მოახდენს კერძო საკუთრებაში არსებულ / გამოყენებულ მიწაზე, რადგან პროექტის და მისი მიმდებარე ტერიტორია არ არის დასახლებული.

ფიზიკური, ბიოლოგიური, გეოლოგიური, ჰიდროგრაფიული და სოციო-ეკონომიკური გარემოს აღწერა

მდებარეობა: საპროექტო გზის მონაკვეთი იწყება ქუთაისი-ალპანა-მამისონის საავტომობილო გზის (შ 16) კმ 119-ზე და მთავრდება იმავე გზის კმ 120-ზე. საპროექტო გზის მონაკვეთი განლაგებულია მდ. რიონის ხეობის მარჯვენა ფერდობზე, მდინარის დონიდან 25-30 მ. სიმაღლეზე.

კლიმატი: სამშენებლო-კლიმატური დარაიონების მიხედვით, სარეაბილიტაციო გზის მონაკვეთი ადგილმდებარეობა მიეკუთვნება II კლიმატური რაიონის „ბ“ ქვერაიონს, რომლის მახასიათებლებია: ჰაერის საშუალო წლიური ტემპერატურა + 5.5°C (11.2°C), ზამთარში -3.1°C (1.1°C) და ზაფხულში 15.4°C (20.6°C). აბსოლუტური მინიმუმი -27°C, ხოლო აბსოლუტური მაქსიმუმი + 38°C. ნალექების მთლიანი რაოდენობაა 1,075 მმ წელიწადში.

ჰაერი: საგზაო მოძრაობის დაბალი ინტენსიობისა და ინდუსტრიული ობიექტების არარსებობის გამო, ჰაერის ხარისხის მახასიათებლები კარგია.

წყალი და ნიადაგი: ოფიციალური მონაცემები დაბინძურების შესახებ არ არსებობს.

ფლორა: ტერიტორია გზის კმ 119 – კმ 120 მონაკვეთის გასწვრივ ეკუთვნის საქართველოს გარემოსა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო დაქვემდებარებაში არსებული სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს სახელმწიფო ტყის ფონდს. მიწის საერთო ფართობი რომელიც საჭიროებს სახელმწიფო ტყის ფონდიდან ამორიცხვასა და საავტომობილო გზების დეპარტამენტისთვის გადაცემას შეადგენს 761 მ²-ს. აღნიშნულ ტერიტორიაზე წარმდენილი მცენარეული საფარი ძირითადად შედგება ქვემოთ ჩამოთვლილი სახეობებისგან:

სახეობა	ლათინური სახელწოდება	ხეების რაოდენობა
8სმ და მეტი დიამეტრის მერქნული რესურსის ტაქსაცია		
ჯაგრცხილა	Carpinus caucasica	5

რცხილა	Carpinus Orientalis	10
მუხა	Quercus iberica	77
სულ		92
8მ-ზე ნაკლები დიამეტრის მერქნული რესურსის ტაქსაცია		
მუხა	Quercus iberica	111
რცხილა	Carpinus Orientalis	286
ვ	Populus alba	16
თხილი	Corylus	28
ფივი	Pinus	2
ეკალიჭი	Smilax Excelsa	81
სულ		524
ჯამი		616

საპროექტო ტერიტორიაზე წარმოდგენილი სახეობები არ მიეკუთვნება საქართველოს წითელი ნუსხით დაცულ სახეობებს.

ფაუნა: საპროექტო გზის მონაკვეთი გადის დეგრადირებულ ტერიტორიაზე და შესაბამისად ფაუნა არ არის მდიდარი. ძირითადად ფაუნა წარმოდგენილია ისეთი სახეობებით, რომლებიც არ საჭიროებენ დაცვის სპეციალური ღონისძიებების გატარებას. მცირე საპროექტო არეალიდან გამომდინარე, პროექტით გათვალისწინებული გზის სამუშაოები ფაუნაზე მინიმალურ ზემოქმედებას მოხდენს.

ხმაური: ინდუსტრიული ობიექტების არარსებობისა და საგზაო მოძრაობის დაბალი ინტენსიობის გამო ხმაურის დონე დაბალია. სამშენებლო სამუშაოებით გამოწვეული ხმაურით ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის, ვინაიდან კმ 119 – კმ 120 გზის მონაკვეთი მდებარეობს დაუსახლებელ მაღალმთიან რელიეფზე.

სოციალური ზემოქმედება/იძულებით განსახლება: პროექტის განხორციელება არ მოითხოვს მიწის ნაკვეთების შესყიდვას. ასევე, არ არის მოსალოდნელი ზემოქმედება კერძო საკუთრებაზე/ღობეებზე და მრავალწლიან ნარგავებზე, ვინაიდან სარეაბილიტაციო გზის გასწვრივ არსებული ტერიტორიაზე დასახლებული პუნქტი და სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები წარმოდგენილი არ არის.

მასალების მოპოვების ადგილმდებარეობა და მანძილი, განსაკუთრებით ინერტული მასალების, წყლის, ქვამასალის

ინფორმაცია პროექტის მიმდებარე ტერიტორიაზე მასალების რესურსების შესახებ:

აღწერა	მდებარეობა
მდინარის ინერტული მასალის (ქვიშა-ხრემის) კარიერი	სოფ. ჭრებალო, ამბროლაურის მუნიციპალიტეტი
ლოდები	სოფ. კურსები, ტყიბულის მუნიციპალიტეტი

კანონმდებლობა

საპროექტო ღონისძიებებთან დაკავშირებული ნაციონალური და ადგილობრივი კანონმდებლობა და ნებართვები

შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზების აქტივების მართვის პროექტი (SRAMP) ხორციელდება მსოფლიო ბანკის უსაფრთხოების პოლიტიკის OP/BP 4.01 – გარემოზე ზემოქმედების შეფასება დებულებების შესაბამისად. აღნიშნული პოლიტიკის პრინციპების მიხედვით, მოცემულ ქვე-პროექტს მიენიჭა გარემოსდაცვითი "ბ" კატეგორია, რომელიც საჭიროებს ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმის მომზადებას. ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის წინამდებარე გეგმა მომზადებულია OP/BP 4.01-ით განსაზღვრული პრინციპებისა და SRAMP-ის ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის ჩარჩო დოკუმენტის შესაბამისად.

საქართველოს კანონმდებლობა, გზების რეაბილიტაციის პროექტისთვის არ მოითხოვს დაგეგმილი საქმიანობის გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას, დამტკიცებას ან ნებართვის/გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემას.

თუმცა, ეროვნული რეგულირების სისტემით:

- i. კონტრაქტორი კომპანია უნდა იყოს ლიცენზირებული;
- ii. სამშენებლო მასალების შექმნა უნდა მოხდეს ლიცენზირებული მომწოდებლისგან;

	<p>iii. თუ კონტრაქტორი საკუთარი კარიერის გახსნას მოინდომებს, უნდა აიღოს შესაბამისი ლიცენზია საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ წიაღის ეროვნული სააგენტოდან;</p> <p>iv. თუ კონტრაქტორს სურს გახსნას ალსფალტის ან ცემენტის საკუთარი ქარხანა, მან უნდა მიიღოს გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა, რომელშიც მოცემული იქნება დაბინძურების კონცენტრაციის ზედა ზღვარი;</p> <p>v. სამშენებლო ნარჩენები უნდა განთავსდეს ადგილობრივ ოფიციალურ ნაგავსაყრელზე, მყარი ნარჩენების მართვის კომპანასთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე ან ადგილობრივი თვითმმართველობის მიერ ოფიციალურად, წერილობით შეთანხმებულ, წინასწარ შერჩეულ ადგილზე;</p> <p>vi. მიწის ნაკვეთი, რომელიც ამჟამად შედის სახელმწიფო ტყის ფონდში, ამოირიცხება ფონდიდან და გადაეცემა გზების დეპარტამენტს. აღნიშნული პროცედურა ამ ეტაპზე მიმდინარეა.</p>
<p>საჩივრების განხილვის მექანიზმი</p>	<p>საჩივრების განხილვის მექანიზმი ხელმისაწვდომი იქნება პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული პირებისათვის. აღნიშნული მექანიზმი საშუალებას მისცემს დაინტერესებულ პირებს დააფიქსირონ პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი უკმაყოფილება ან/და გასაჩივრონ გადაწყვეტილება, რომელსაც ისინი არ ეთანხმებიან.</p> <p>საჯარო კონსულტაციების დროს, ასევე სამუშაოების დაწყებამდე დარიგებული ბროშურების მეშვეობით, პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ პირებს მიეწოდებათ ინფორმაცია ხელმისაწვდომი საჩივრების განხილვის მექანიზმის თაობაზე. ასევე, შესაბამისი ინფორმაცია განთავსდება პროექტის ზეგავლენის არეალში მოქცეული ყველა მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული შენობის ვესტიბიულში განთავსებულ საინფორმაციო დაფებზე. პროექტის ზემოქმედებაში მოქცეულ პირებს მიეწოდებათ სრული ინფორმირება თავიანთი უფლებებისა და სიტყვიერი თუ წერილობითი საჩივრების წარდგენის პროცედურების თაობაზე მშენებლობამდე, მშენებლობის და ექსპლუატაციის დროს. საჩივრების პრევენციის მიზნით თითოეული პრეტენზია დროულად და განსაკუთრებული ყურადღებით იქნება განხილული.</p> <p>საჩივრების განხილვის კომისიის საკონტაქტო პირები:</p> <p>გივი ბენდიანიშვილი, ონის მინიციპალიტეტის ზედამხედველობის სამსახურის უფროსი მობ: 591 01 03 71; E-mail: gia.bendianishvili@gmail.com</p> <p>ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის ხელმძღვანელი რგოლის მიერ განსაზღვრული საკონტაქტო პირი თავს უყრის პროექტის ფარგლებში წამოჭრილ საჩივრებს და არეგისტრირებს მათ სპეციალურ ჟურნალში.</p> <p>თუ საჩივრის გადაჭრა ვერ ხერხდება ადგილობრივ დონეზე ის გადაეცემა საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტს შემდგომი რეაგირებისათვის.</p> <p>ნებისმიერი ინფორმაციისთვის ან რჩევისთვის, საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ განსაზღვრული შემდეგი საკონტაქტო პირები:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. მარიამ ბეგიაშვილი - სოციალური უსაფრთხოების კონსულტანტი მობ: 577 74 40 88; 555 400 205; ელ-ფოსტა: mbegiashvili2@gmail.com 2. მაია ვაშაკიძე - გარემოს უსაფრთხოების კონსულტანტი მობ: 593 32 30 77; ელ-ფოსტა: maya.vashakidze@yahoo.co.uk საავტომობილო გზების დეპარტამენტი: ალ. ყაზბეგის 12, თბილისი, საქართველო <p>საჩივრების განხილვის კომისია დაფუძნებულია საქართველოს რეგიონალური განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის უფროსის ბრძანებით, როგორც მუდმივი ფუნქციონალური სტრუქტურა, ყველა დეპარტამენტის თანამშრომლის ჩართულობით. ის მოიცავს ხელმძღვანელ რგოლს, გარემოსა და სოციალურ სასაკუთხო სამსახურს, იურიდიულ სამსახურს, საზოგადოებასთან ურთიერთობის დეპარტამენტსა და სხვა შესაბამის სამსახურებს (IA-ს კონკრეტული სტრუქტურის მიხედვით).</p> <p>იმ შემთხვევაში, თუ საქართველოს რეგიონალური განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ</p>

	მიღებული გადაწყვეტილება ვერ დააკმაყოფილებს პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ მომჩივან პირებს, მათ შეუძლიათ, სკითხის შემდგომი განხილვის მიზნით, მიმართონ ადგილობრივ სასამართლოს.
საჯარო შეხვედრები	
განსაზღვრეთ სად და როდის ჩატარდება საჯარო შეხვედრა	ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის პრინციპების განმსაზღვრელი ჩარჩო დოკუმენტი შიდასახელმწიფოებრივი გზების აქტივების მართვის პროექტისთვის განთავსდა საავტომობილო გზების დეპარტამენტის ვებ-გვერდზე და 2015 წლის 14 ივლისს. წინამდებარე დოკუმენტი, განთავსდება საავტომობილო გზების დეპარტამენტის ვებ-გვერდზე, ხოლო ნაბეჭდი ვერსიები გადაეგზავნება ონის მუნიციპალიტეტს. საჯარო განხილვის ოქმი თან დაერთვება წინამდებარე დოკუმენტს.
დანართები	
<p>დანართი 1: პროექტის ადგილმდებარეობის რუკა;</p> <p>დანართი 2: ESMP-ის განხილვის მიზნით ჩატარებული საჯარო კონსულტაციის ოქმი (უნდა დაერთოს დოკუმენტს)</p> <p>დანართი 3: ხელშეკრულება ნარჩენების გატანის შესახებ (წარმოადგენს კონტრაქტორი)</p> <p>დანართი 4: სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზია (საჭიროებისამებრ, წარმოადგენს კონტრაქტორი)</p> <p>დანართი 5: თანხმობა ასფალტის ქარხნის ექსპლუატაციაზე (საჭიროებისამებრ, წარმოადგენს კონტრაქტორი)</p> <p>დანართი 6: სხვა</p>	

ნაწილი II: უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია

გარემოსდაცვითი და სოციალური საკითხების სკრინინგი უსაფრთხოების პოლიტიკის ასამოქმედებლად			
	სამუშაოები/საკითხი	სტატუსი	გამშვები მექანიზმი
მოიცავს თუ არა ობიექტზე მიმდინარე სამუშაოები შემდეგიდან რომელიმე ქმედებას?	1. გზის რეაბილიტაცია	[X] დიახ [ ] არა	თუ “დიახ”, იხ, ნაწილი „ა“
	2. ახალი მცირემაშტაბიანი საგზაო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა	[ ] დიახ [X] არა	თუ “დიახ”, იხ, ნაწილი „ა“
	3. გავლენა ზედაპირულ სადრენაჟო სისტემაზე	[X] დიახ [ ] არა	თუ “დიახ”, იხ, ნაწილი „ბ“
	4. ისტორიული ნაგებობა(ები) და ოლქები	[ ] დიახ[X] არა	თუ “დიახ”, იხ, ნაწილი „გ“
	5. მიწის შესყიდვა ¹	[ ] დიახ [X] არა	თუ “დიახ”, იხ, ნაწილი „დ“
	6. სახიფათო ან დოქსიკური მასალები ²	[ ] დიახ [X] არა	თუ “დიახ”, იხ, ნაწილი „ე“
	7. ზეგავლენა ტყეებზე და/ან დაცულ ტერიტორიებზე	[X] დიახ [ ] არა	თუ “დიახ”, იხ, ნაწილი „ვ“
	8. აუფეთქებელი ჭურვების არსებობის რისკი	[ ] დიახ [X] არა	თუ “დიახ”, იხ, ნაწილი „ზ“
	9. სატრანსპორტო მოძრაობისა და ფეხით მოსიარულეთა უსაფრთხოება	[X] დიახ [ ] არა	თუ “დიახ”, იხ, ნაწილი „თ“
	10. ზემოქმედება კერძო საკუთრებაზე და გამოყენება	[ ] დიახ [X] არა	თუ “დიახ”, იხ, ნაწილი „ი“
	11. სოციალური რისკები	[X] დიახ [ ] არა	თუ “დიახ”, იხ, ნაწილი „კ“

¹ მიწების შესყიდვა მოიცავს ხალხის ადგილმონაცვლეობას, ცხოვრების წესის შეცვლას, ეს ეხება იმ მიწას რომლის შესყიდვა/გადაცემა მოხდა და გავლენა აქვს იმ პირებზე, ვინც ცხოვრობს და/ან უკანონოდ იმყოფება და/ან ეწევა ბიზნეს საქმიანობას (ჯიხურები) იმ მიწაზე, რომლის შეძენაც მოხდა.

² ტოქსიკური/სახიფათო მასალები მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება შემდეგით: ასბესტი, ტოქსიკური საღებავები, მავნე გამხსნელი ნივთიერებები, ტყვიის შემცველი საღებავების მოცილება და სხვა.

ნაწილი III: შემამსუბუქებელი ღონისძიებები

საქმიანობა	პარამეტრები	შემამსუბუქებელი ღონისძიებების კითხვარი
0. ზოგადი პირობები	შეტყობინება და მუშათა უსაფრთხოება	<p>(ა) ადგილობრივი მშენებლობის და გარემოს დაცვის ინსპექციის და ადგილობრივი თემის წარმომადგენლები ინფორმირებული უნდა იყვნენ მოსალოდნელი სამუშაოების შესახებ.</p> <p>(ბ) საზოგადოებას ინფორმაცია მიეწოდება სამუშაოების შესახებ მედიის საშუალებით და/ან საჯაროდ ხელმისაწვდომ ობიექტებზე (მათ შორის სამშენებლო მოედანი) სათანადო შეტყობინების გაგზავნის გზით.</p> <p>(გ) გზის მშენებლობისა და რეაბილიტაციისათვის საჭირო ყველა იურიდიული ნებართვა უნდა იქნას მოპოვებული.</p> <p>(დ) მუშათა პირადი უსაფრთხოების აღჭურვა პერსონალური დამცავი საშუალებებით, რომელიც უნდა შეესაბამებოდეს საერთაშორისო სტანდარტებს (ყოველთვის უნდა ატარონ ჩაფხუტები, ნიღბები და უსაფრთხოების სათვალე, დამცავი ფეხსაცმელები). კონტრაქტორი ფორმალურად უნდა იყოს თანახმა, რომ სამუშაოები განხორციელდება უსაფრთხოდ და დისციპლინირებულად, რათა შემცირდეს ზემოქმედება ახლომდებარე მოსახლეობაზე და გარემოზე.</p> <p>(ე) სამშენებლო მოედანზე თვალსაჩინო ადგილებში უნდა განთავსდეს გამაფრთხილებელი და შემახსენებელი ნიშნები გარემოს დაცვის, ჯანმრთელობის და უსაფრთხოების ქცევის ნორმების შესახებ.</p> <p>(ვ) თვალსაჩინო ადგილას უნდა განთავსდეს საკონტაქტო ინფორმაცია, რათა ადგილობრივი თემის წარმომადგენლებს და პროექტის გავლენის ქვეშ მყოფ ადამიანებს საშუალება ჰქონდეს კითხვების დასმის და საჩივრის გამოთქმის.</p>
ა. ძირითადი სარეაბილიტაციო და/ან სამშენებლო ღონისძიებები	ჰაერის ხარისხი	<p>(ა) მიწის სამუშაოების და მასალების დატვირთვა-ჩამოტვირთვის დროს უნდა იქნას მიღებული შესაბამისი ზომები, რათა თავიდან იქნას აცილებლი ზედმეტი მტვრის წარმოქმნა (როგორც არის, მასალების ჩამოგდება მაღალი სიმალიდან დატვირთვა-ჩამოტვირთვის დროს).</p> <p>(ბ) ნანგრევები, ამოღებული მიწა და აგრეგატები უნდა განთავსდეს კონტროლირებად ტერიტორიაზე და პერიოდულად მორწყვას, რათა შემცირდეს მტვრის წარმოშობა.</p> <p>(გ) პნევმატური ბურღვის ან საფარის მტვრევის და გზის საფუძვლების დაშლის სამუშაოების დროს წარმოქმნილი მტვერი უნდა შემცირდეს მორწყვის საშუალებით და/ან ობიექტზე უნდა დამონტაჟდეს მტვრის შემაკავებელი მოწყობილობები.</p> <p>(დ) მიმდებარე ტერიტორიაზე (ტროტუარი, გზა) არ უნდა იყოს სამშენებლო ნარჩენები და მიწა, რათა მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი მტვრის წარმოქმნა.</p> <p>(ე) სამშენებლო ნარჩენების/ნაგვის ღიად დაწვა არ დაიშვება სამშენებლო მოედანზე.</p> <p>(ვ) მანქანა-დანადგარები შესაბამისობაში უნდა იყოს ემისიების წარმოშობის რეგულაციებთან, უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს მათი სათანადო ტექნიკური რემონტი და მოედანი თავისუფალი უნდა იყოს ზედმეტი არასაჭიროდ მდგომი სამშენებლო მექანიზმებისგან.</p>

საქმიანობა	პარამეტრები	შემამსუბუქებელი ღონისძიებების კითხვარი
	ხმაური	<p>(ა) დღის საათებში სამშენებლო ხმაურის შეზღუდვა.</p> <p>(ბ) სკოლების და საავადმყოფოების შემოგარენში დამატებით განხორციელდეს ხმაურის მართვა.</p> <p>(გ) გენერატორების, ჰაერის კომპრესორების და სხვა მექანიკური დანადგარების ძრავის თავსახურები მუშაობის პერიოდში დაკეტილი უნდა იყოს და დანადგარები უნდა განთავსდეს დასახლებული პუნქტებიდან რაც შეიძლება შორს.</p>
	წყლის ხარისხი	<p>(ა) ობიექტზე უნდა გატარდეს ეროზიისა და სედიმენტების კონტროლის შესაბამისი ღონისძიებები, როგორცაა მაგალითად: თივის ზვინები და/ან შლამსაჭერი, რათა თავიდან იქნეს აუცილებელი ნალექის სამშენებლო მოედნიდან გამოტანა, რამაც შესაძლოა გამოიწვიოს ადგილობრივი საკანალიზაციო სისტემების, ახლომდებარე ღელეების და მდინარეების დაზიანება.</p>
	ნარჩენების მართვა	<p>(ა) წინასწარ შეირჩეს და მოპოვებული იქნას ფორმალური ნებართვა/შეთანხმება ნარჩენების მოგროვებისთვის და გადასაყრელად და ნარჩენების მოსაგროვებელი და გადასაყრელი ადგილები განსაზღვრული უნდა იყოს ყველა ტიპის ნარჩენისთვის, რომელიც წარმოიშვება მიწის სამუშაოების, დემონტაჟისა და სამშენებლო სამუშაოების შედეგად.</p> <p>(ბ) მშენებლობის და დემონტაჟის შედეგად დარჩენილი მინერალური ნაგავი/ნარჩენები უნდა განცალკევდეს საერთო, ორგანული, თხევადი და ქიმიური ნარჩენებისგან და ადგილზე დახარისხდეს და შეიქმნას შესაბამისი შემნახველი კონტეინერები.</p> <p>(გ) ყველა ტიპის ნარჩენი უნდა იქნას გატანილი არსებულ ფორმალურად შეთანხმებულ და მკაცრად კონკრეტულად განსაზღვრულ ადგილზე.</p> <p>(დ) შეძლებისდაგვარად გადამუშავდეს ან ხელმოკრედ გამოყენებულ იქნას არატოქსიური მასალები.</p>
ბ. გავლენა ზედაპირულ სადრენაჟო სისტემაზე	წყლის ხარისხი	<p>(ა) ადგილი არ უნდა ჰქონდეს გრუნტის წყლების არაკონტროლირებად მოპოვებას, არც ტექნიკური წყლების, ცემენტის ხსნარის ან სხვა დაზიანებული წყლების არაკონტროლირებად დაცლას მიწაზე ან ზოგადად ბუნებრივ გარემოში; სამუშაოების დაწყებამდე კონტრაქტორმა უნდა მოიპოვოს წყლის მოპოვების და დაცლის ყველა საჭირო ლიცენზია და ნებართვა.</p> <p>(ბ) მოეწყოს და განხორციელდეს სათანადო სანიაღვრე წყლების სისტემა, ისე რომ შლამით არ ამოქოლოს, დააზიანდოს ან დაბლოკოს ან სხვაგვარად უარყოფითი ზეგავლენა იქონიოს ბუნებრივ ნაკადულებზე/ღელეებზე, მდინარეებზე, წყალსადგებზე და ტბებზე.</p> <p>(გ) გაეცნოს და დაცული იქნას პროცედურები რათა თავიდან იქნას აცილებული საწვავის, საპოხი მასალების და ტოქსიური და მავნე ნივთიერებების შემთხვევითი დაღვრა.</p> <p>(დ) სამშენებლო მანქანები და დანადგარები გაირეცხოს მხოლოდ სპეციალურად განსაზღვრულ ადგილებში, სადაც წყლის გადინება არ დააზიანებებს ბუნებრივი წყლის ზედაპირს.</p>

საქმიანობა	პარამეტრები	შემამსუბუქებელი ღონისძიებების კითხვარი
გ. ისტორიული ძეგლი(ები)	კულტურული მემკვიდრეობა	<p>(ა) იმ შემთხვევაში თუ მშენებლობა ხორციელდება ისტორიული ნაგებობების სიახლოვეს, ან ისტორიულ უბანში, უნდა მოხდეს შეტყობინება და ადგილობრივი სახელისუფლებო ორგანოებიდან თანხმობის/ნებართვების აღება. ყველა სახის სამშენებლო სამუშაოები უნდა დაიგეგმოს და განხორციელდეს ადგილობრივი და ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად.</p> <p>(ბ) ექსკავაციის ან მშენებლობის დროს უძველესი ხანის კულტურული ნაშთების ან სხვა შესაძლო არქეოლოგიური ნივთების აღმოჩენის შემთხვევაში, აუცილებელია ამ ფაქტის დაფიქსირება და რეგისტრირება, პასუხისმგებელი ოფიციალური უწყებების საქმის კურსში ჩაყენება და სამუშაოების შეჩერება ან შეცვლა წარმოშობილი გარემოების გათვალისწინებით.</p>
დ. მიწების შესყიდვა	განსახლების სამოქმედო გეგმა/ჩარჩო დოკუმენტი	<p>ა) თუ სამუშაოების განხორციელებისთვის საჭირო გახდა ნაკვეთზე შესვლა, არ შეხვიდეთ აღნიშნულ ნაკვეთზე სანამ არ მიიღებთ დამკვეთისგან ფორმალურ შეტყობინებას განსახლების და კომპენსაციის გადახდის დასრულებზე. სამუშაოები დაშვებულია მხოლოდ ბანკის და დამკვეთის მიერ განსახლების დასრულების ანგარიშის დამტკიცების შემდგომ.</p> <p>ბ) არასათანადო ან არასრული განსახლების კომპენსაციის შესახებ საზოგადოებრივი საჩივრების წარმოშობის შემთხვევაში, უნდა შეჩერდეს ყველა აქტივობა, საჩივრები შევიდეს ჩანაწერების ყურნალში და დაუყოვნებლივ ეცნობოს დამკვეთს. დამკვეთის ფორმალური შეტყობინების მიღებამდე არ აღდგეს სამუშაოები.</p>
ე. ტოქსიკური მასალები	ასბესტის მართვა	<p>(ა) სამშენებლო მოედანზე ასბესტის არსებობის შემთხვევაში, იგი მკაფიოდ უნდა მოინიშნოს როგორც სახიფათო მასალა.</p> <p>(ბ) შესაძლებლობის შემთხვევაში, ასბესტი სათანადო ნორმების დაცვით უნდა განთავსდეს კონტეინერებში და დაილუქოს მავნე ზეგავლენის მაქსიმალურად შემცირების მიზნით.</p> <p>(გ) გატანამდე (თუ გატანა აუცილებელია) ასბესტი უნდა დამუშავდეს დამატენიანებელი ნივთიერებით, რათა მაქსიმალურად შემცირდეს ჰაერში ასბესტის მტვრის ნაწილაკების მოხვედრა.</p> <p>(დ) ასბესტის მართვა და გატანა უნდა მოხდეს გამოცდილი და პროფესიონალი სპეციალისტების მიერ.</p> <p>(ე) ასბესტის დროებით შენახვის შემთხვევაში, ნარჩენები უსაფრთხოდ უნდა მოთავსდეს ჰერმეტიკულ კონტეინერებში და სათანადოდ მოინიშნოს. მიღებული იქნება უსაფრთხოების ზომები ობიექტიდან ასბესტის უნებართვოდ გატანის წინააღმდეგ.</p> <p>(ვ) არ შეიძლება ერთხელ გატანილი ასბესტის ხელმეორედ გამოყენება</p>
	ტოქსიკური / სახიფათო ნარჩენების მართვა	<p>(ა) სამშენებლო უბანზე სახიფათო და ტოქსიკური ნივთიერებების დროებითი შენახვა უნდა მოხდეს უსაფრთხო კონტეინერებში, რომლებზეც მითითებული იქნება ინფორმაცია შემადგენლობის, თვისებებისა და გამოყენების შესახებ.</p> <p>(ბ) სახიფათო ნივთიერებების შემცველი კონტეინერები დაღვრის თავიდან აცილების მიზნით უნდა მოთავსდეს ჰერმეტიკულ კონტეინერებში.</p> <p>(გ) ნარჩენების ტრანსპორტირება უნდა მოხდეს სპეციალური ლიცენზირებული გადაამტანების მიერ. ნარჩენები უნდა განთავსდეს ლიცენზირებულ ადგილას.</p> <p>(დ) არ მოხდება ტოქსიკური შემადგენლობის მქონე საღებავების ან გამხსნელების და ტყვიის შემცველი საღებავების გამოყენება.</p>

საქმიანობა	პარამეტრები	შემამსუბუქებელი ღონისძიებების კითხვარი
ვ. ტყეებზე, ჭაობიან და/ ან დაცულ ტერიტორიებზე ზეგავლენა	ეკოსისტემის დაცვა	<p>(ა) დაუშვებელია სახელმწიფო ტყის ფონდის კუთვნილ ტერიტორიებზე სამუშაოების განხორციელება ამორცივის პროცედურის დასრულებამდე</p> <p>(ბ) ხეების ჭრა უნდა დაყვანნილი უნდა იქნას მინიმუმამდე, მისასვლელი გზების მიმართულების რეგულირების საშუალებით, ასევე მცირე გაზარიტიანი ტექნიკისა და მუშა-ხელის გამოყენებით ინდივიდუალური ლოკაციებისთვის.</p> <p>(გ) თითოეული მოსაჭრელი ხე უნდა იქნას მარკირებული და მოჭრის შემდგომ დაფიქსირდეს ყურნალში.</p>
ზ. აუფეთქებელი საბრძოლო მასალების არსებობის რისკი (UXO)	ადამიანის ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების რისკები	(ა) ექსკავაციის სამუშაოების დაწყებამდე კონტრაქტორი უნდა დარწმუნდეს, რომ სამშენებლო უბანი შესაბამისი ორგანოების მიერ შემოწმებული და გასუფთავებულია ასაფეთქებელი მოწყობილობებისგან
ი. ზემოქმედება მიწის საკუთრებაზე და გამოყენებაზე	მიწაზე ხელმისაწვდომობის შეზღუდვა /დაკარგვა	<p>ა) ადგილობრივი მოსახლეობის საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთებზე/აქტივებზე შეუფერხებელი ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;</p> <p>ბ) გზის სამუშაოების დაგეგმვა ისე, რომ შენარჩუნებულ იქნას ადგილობრივი მოსახლეობის საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთებზე და აქტივებზე შეუფერხებელი ხელმისაწვდომობა, რაც შეილება მიღწეულ იქნას გზებზე ჩასატარებელი სამუშაოებისა და შესაბამისი ღონისძიებების დაგეგმვისა და განხორციელებისა ადგილობრივ მოსახლეობის წარმომადგენლებთან მუდმივი კოორდინაციით</p>
	დროებითი ზემოქმედება კერძო საკუთრებაში არსებულ აქტივებზე	<p>ა) კერძო საკუთრების გადაფარვის ან შემთხვევით დაზიანების თავიდან აცილება (კედლებთან და ღობეებთან ახლოს, მცირე გაზარიტიანი ტექნიკის გამოყენებით ან სამშაოების ხელით ჩატარების გზით, სამშენებლო მასალებისა და ნარჩენების დასაწყობებით ერძო საკუთრებაში არსებული ტერიტორიებიდან მოშორებით და ა.შ.);</p> <p>ბ) კერძო საკუთრების გაუთვალისწინებელი დაზიანების შემთხვევაში, მოხდეს მისი სწრაფად აღდგენა თავდაპირველ ან უკეთეს მდგომარეობაში;</p> <p>გ) იმ შემთხვევაში, თუ მოსალოდნელია კერძო საკუთრებაზე დროებითი ზემოქმედება, მოხდეს მესაკუთრეთა წინასწარი ინფორმირება და მიეცეთ დაზიანებული ქონების აღდგენის გარანტია, წინასწარ მოხდეს კერძო მესაკუთრეებისგან წერილობითი თანხმობების მოპოვება, მათ საკუთრების ხელყოფისა და დაზიანების პირვანდელ ან უკეთესმდგომარეობამდე დაუყოვნებლივ აღდგენის თაობაზე;</p> <p>დ) იმ შემთხვევაში, თუ სამუშაოების მიმდინარეობისას წარმოიქმნება მიწის ჩამორთმევის მოულოდნელი საჭიროება, დაუშვებელია ზემოქმედების ქვეშ მოქცეულ მიწის ნაკვეთზე შესვლა, საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ განსახლების სამოქმედო გეგმის მომზადებამდე და მის სრულ განხორციელებამდე.</p>
	შემოსავლების ან აქტივების დაკარგვა არასანქცირებული ჩარევის შედეგად,	<p>ა) თავიდან იქნას აცილებული, სამშენებლო დერეფნის გარეთ არსებულ ტერიტორიაზე არასანქცირებული ჩარევა;</p> <p>ბ) თუ ასეთი ზემოქმედება დადგება, სამშენებლო კომპანიის მუშების დაუდევრობით, უნდა მოხდეს შემთხვევის / საჩივრის დაფიქსირება, შეფასდეს ზარალი და გაიმართოს მოლაპარაკება დაზარალებულ მესაკუთრესთან ARAP- ში (შემოკლებული</p>

საქმიანობა	პარამეტრები	შემამსუბუქებელი ღონისძიებების კითხვარი
	ტერიტორიის დაკავება სამშენებლო დერეფნის გარეთ	განსახლების სამოქმედო გეგმა) აღწერილი პრინციპებსა და შეფასების მეთოდოლოგიის გათვალისწინებით და უზრუნველყოს სამართლიანი ფულადი კომპენსაცია სამშენებლო კომპანიის კუთვნილი ბიუჯეტიდან; გ) იმ შემთხვევაში გადაწვეტილების მიღება ვერ ხერხდება მოლაპარაკების გზით, გამოყენებულ იქნას GRM-ის (საჩივრების განხილვისა და გადაჭრის მექანიზმი) პროცედურები.
კ. სოციალური ზეგავლენა	საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯმენტი	<p>ა) კონტრაქტორის მხრიდან გამოიყოს პასუხისმგებელი პირი ვინც ადგილობრივი მოსახლეობისგან მიიღებს თხოვნებს/საჩივრებს;</p> <p>ბ) გაუწევს კონსულტაციებს ადგილობრივ თემებს დასაქმებული პერსონალისა და ადგილობრივ მოსახლეობას შორის შესაძლო კონფლიქტის იდენტიფიცირებასა და მათი მართვის შესახებ;</p> <p>გ) ადგილობრივი თემების ცნობიერების ამაღლება სექსუალური გზით გადამდებ დაავადებების შესახებ, რომლებიც შესაძლებელია გავრცელდეს ჩასულ პერსონალსა და ადგილობრივ მოსახლეობას შორის;</p> <p>დ) საჭიროების შემთხვევაში უზრუნველყოს მოსახლეობის ინფორმირება მშენებლობის და სამუშაო გრაფიკების მომსახურების შეწყვეტის, საგზაო მოძრაობის მიმართულებების და დროებითი ავტობუსის მარშრუტების, დანერგვითი სამუშაოების შესახებ;</p> <p>ე) საამშენებლო სამუშაოები შეზღუდულ იქნეს დამით. აუცილებლობის შემთხვევაში, დაგეგმილი ღონისძიებების სამუშაოების შესახებ მოხდეს საზოგადოების ინფორმირება, რათა მათ მიიღონ შესაბამისი ზომები;</p> <p>ვ) ადგილობრივი მოსახლეობის გაფრთხილება მოხდეს, მინიმუმ ხუთი დღით ადრე შეფერხების შესახებ (წყლის, ელექტროენერჯის, ტელეფონის, ავტობუსის მარშრუტების ჩათვლით), გასცენ შესაბამისი რეკომენდაციები ინფორმაციის, სამუშაო ადგილზე, ავტობუსის გაჩერებაზე, ზეგავლენის ქვეშ მოხვედრილ სახლებზე/ბიზნეს ობიექტებზე განთავსებით; დამსაქმებლის მიერ დადგენილი ვადების უზრუნველყოფა გამოვლენილი საჩივრების განხილვის მექანიზმის მეშვეობით, კონტრაქტორის პასუხისმგებლობის ფარგლებში;</p>
	მუშახელის მენეჯმენტი	<p>ა) თემიდან რაც შეიძლება მოშორებით განლაგდეს სამუშაო ბანაკები.</p> <p>ბ) მეზობელ თემებთან კონსულტაციების საფუძველზე განლაგებს და ექსპლუატაციას გაუწევს მუშაკთა ბანაკებს.</p> <p>გ) კონტრაქტორი დაასაქმებს ადგილობრივი თემების არაკვალიფიციურ ან ნახევრად კვალიფიციურ მაცხოვრებლებს, განახორციელებს მათ გადამზადებას და კვალიფიკაციის ამაღლებას რათა გაზარდოს ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობა.</p> <p>დ) კონტრაქტორი ობიექტს უზრუნველყოფს ჰიგიენური ნორმების დაცვით მოწყობილ ბანაკებით (ბანაკები უზრუნველყოფილი იქნება საპირფარეშოებითა და სამრეცხაო ადგილებით, ცხელი და ცივი წყლით, საპნით და ხელის გასამშრალელები მოწყობილობით), ნებისმიერ ბანაკის მშენებლობა უნდა მოხდეს გარემოს დაცვითი ნორმების დაცვით.</p> <p>ე) კონტრაქტორმა უნდა უზრუნველყოს თანამშრომლების ცნობიერების ამაღლების და ადგილობრივ მოსახლეობასთან ინტეგრირებას, საერთაშორისო პრაქტიკაში მიღებული ქცევის კოდექსის გათვალისწინებით..</p>

ნაწილი IV: მონიტორინგის გეგმა

მშენებლობის ფაზა

საქმიანობა	რა (პარამეტრზე უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	სად (არის პარამეტრი, რომელზეც უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრებზე მონიტორინგი?)	როდის (განისაზღვრება სიხშირე/ან ხანგრძლივობა?)	რატომ (არის პარამეტრები მონიტორინგის ქვეშ?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
სამშენებლო მასალების მომარაგება	სამშენებლო მასალების შეძენა ოფიციალური არხებით რეგისტრირებული მომწოდებლებისგან	მასალების მომწოდებლების ოფისში ან საწყობზე ბაზაზე, და კარიერზე	საბუთების შემოწმება; ხარისხის შემოწმება.	მასალებით მომარაგებისთვის ხელშეკრულებების გაფორმებისას	მშენებლობის ტექნიკური ხარისხის უზრუნველყოფა ადამიანების ჯანმრთელობის და გარემოს დაცვა	სავაჭრობითი გზების დეპარტამენტი (სგდ)
სამუშაოები ტყით დაფარულ ტერიტორიებზე	დაუშვებელია სახელმწიფო ტყის ფონდის საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიებზე სამუშაოების ჩატარება სათანადო პროცედურის დასრულებამდე. სამშენებლო ტექნიკა ან სხვა საქმიანობა არ იწვევს ხეებისა და მცენარეების დაზიანებას, გარდა იმ შემთხვევისა თუ მსგავსი ქმედებები განპირობებული არ არის ფერდობების დასუფთავების საჭიროებიდან გამომდინარე. თითოეული ხე უნდა მოინიშნოს და აღიწეროს მოჭრის შემდეგ.	სამშენებლო მოედნის ტყით დაფარული ტერიტორიები მშენებელი კონტრაქტორის ოფისში	დოკუმენტების შემოწმება. ვიზუალური შემოწმება.	სამუშაოების დაწყებამდე და ტყით დაფარულ ტერიტორიებზე სამუშაოების განხორციელების დროს	ეროვნულ კანონმდებლობასთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა; ტყიან ტერიტორიებზე ზემოქმედების შემცირება; ხეების მოჭრის დროს წარმოებული ჟურნალების მიწოდება	(სგდ) საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სსიპ ტყის ეროვნული სააგენტოს სახელმწიფო ტყის ფონდი

საქმიანობა	რა (პარამეტრზე უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	სად (არის პარამეტრი, რომელზეც უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრებზე მონიტორინგი?)	როდის (განისაზღვრება სიხშირე/ან ხანგრძლივობა?)	რატომ (არის პარამეტრები მონიტორინგის ქვეშ?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
სამშენებლო მასალების და ნარჩენების ტრანსპორტირება სამშენებლო ტექნიკის გადაადგილება	სატვირთო მანქანების და საგზაო სამშენებლო ტექნიკის გამართულობა; მარის სრულფასოვნება და ტვირთის დაცულობა საფარი მასალით; ტექნიკის გადაადგილება წინასწარ განსაზღვრული მარშრუტით.	საშენი მასალებისა და სამშენებლო ნარჩენების ტრანსპორტირების მარშრუტები	სამშენებლო ობიექტთან მიმდებარე გზების ინსპექტირება გადაადგილების მარშრუტების მიმართულებებით	წინასწარ განუცხადებელი შემოწმება სამუშაო საათებში	ემისიის შედეგად ნიადაგის და ჰაერის დაბინძურების თავიდან ასარიდებლად; ხმაურითა და ვიბრაციით ადგილობრივი მოსახლეობის შეწუხების თავიდან ასაცილებლად. საავტომობილო მოძრაობის შეფერხების შემცირება.	სგდ საკატორულო პოლიცია
სამშენებლო ტექნიკის ოპერირება ობიექტზე	სამშენებლო ტექნიკის გამართული მუშაობა: – გამონაბოლქვის სიჭარბე; – საწვავ-საპოხის ჟონვა; – სამუშაო საათების დაცულობა; – ნარგავების დაზიანება თუ ის არ არის განკუთვნილი გზის მშენებლობისთვის.	სამშენებლო ობიექტი	სამუშაოების ინსპექტირება	სამუშაო და არასამუშაო საათებში	ტექნიკის ოპერირებისაგან ჰაერისა და ნიადაგის დაბინძურების შესამცირება; მოსახლეობის ხმაურითა და ვიბრაციით შეწუხების შემცირება	სგდ
სამშენებლო ტექნიკის მომსახურება	ავტომობილების და ტექნიკის რეცხვა სამშენებლო ობიექტის გარეთ ან მდინარიდან მაქსიმალურად მოცილებულ ადგილას; ტექნიკის გამართვა საწვავ-საპოხით სამშენებლო ობიექტს გარეთ ან ობიექტზე მოწყობილ საგანგებო პუნქტში;	სამშენებლო ობიექტი და მასთან არსებული სამშენებლო ბაზა (თუკი იარსებებს)	სამუშაოების ინსპექტირება	ტექნიკის ოპერირების სრულ პერიოდში	ტექნიკის მომსახურებისაგან ნიადაგისა და წყლის ნავთობპროდუქტებით დაბინძურების თავიდან არიდება; აალებადი ნივთიერებებისგან	სგდ

საქმიანობა	რა (პარამეტრზე უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	სად (არის პარამეტრი, რომელზეც უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრებზე მონიტორინგი?)	როდის (განისაზღვრება სიხშირე/ან ხანგრძლივობა?)	რატომ (არის პარამეტრები მონიტორინგის ქვეშ?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
	<p>ტექნიკის მომსახურების პუნქტის ტექნიკური გამართულობა:</p> <ul style="list-style-type: none"> - მყარი გაუმტარი იატაკი ან ადსორბენტის (ქვიშა, წვრილი ხრეში, მემბრანა) საფარი საკმაოდ ფართობი და გაუმტარი ბარიერები საწვავის კონტეინერთა გარშემო - საბაზისო ცეცხლმაქრი საშუალებები - სალექტრები მანქანების სამრეცხაოსთან 				ხანძრის გაჩენის შემთხვევაში მისი დროული ლოკალიზების უზრუნველსაყოფად მზადყოფნა და მოსალოდნელი ზარალის შემცირება.	
ინერტული მასალების მოპოვება	<p>ინერტული მასალების შექმნა არსებული მომპოვებლებისგან თუკი ამის საშუალება არსებობს;</p> <p>მშენებელი კონტრაქტორის მიერ ინერტული მასალის მოპოვების ლიცენზიის მოპოვება და ლიცენზიის პირობების მკაცრი დაცვა;</p> <p>კარიერების ტერასული დამუშავება, დამუშავებულ უბნებზე ნარჩენი მასალის უკუჩაყრა და ლადშაფტთან ჰარმონიზაცია;</p> <p>ქვიშა-ღორღის ამოღება წყლის ნაკადის გარეთ, დამცავი ხრეშის მიწაყრილების მოწყობა წყლის ნაკადისა და თხრილს შორის და წყლის ნაკადში სამშენებლო ტექნიკის შეუყვანლად;</p> <p>კარიერებზე გამაფრთხილებელი ნიშნების განთავსება.</p>	ინერტული მასალის კარიერები	<p>საბუთების შემოწმება</p> <p>სამუშაოების ინსპექტირება</p>	მასალათა მოპოვების პერიოდი	<p>ფერდობების ეროზიის, ეკოსისტემისა და ლანდშაფტის დაზიანების შემცირება;</p> <p>მდინარეთა ნაპირების ეროზიის, წყლის ნაკადის შეწონილი ნაწილაკებით დაბინძურებისა და წყლის ეკოსისტემებზე ზემოქმედების შემცირება;</p> <p>პირუტყვისა და მოსახლეობის დაცვა დაზიანებისგან.</p>	<p>სდგ</p> <p>საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ წიაღის ეროვნული სააგენტო</p>

საქმიანობა	რა (პარამეტრზე უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	სად (არის პარამეტრი, რომელზეც უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრებზე მონიტორინგი?)	როდის (განისაზღვრება სიხშირე/ან ხანგრძლივობა?)	რატომ (არის პარამეტრები მონიტორინგის ქვეშ?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა	სამშენებლო ნარჩენების დროებითი დასაწყობება ამ მიზნით გამოყოფილ ადგილებში; ნარჩენების დროული გატანა წინასწარ წერილობით ნებადართულ ადგილებში; სახიფათო ნარჩენების ჩაბარება მათი გაუვნებელყოფისა და განთავსების ლიცენზიის მქონე კომპანიებისთვის	სამშენებლო ობიექტი; ნაგავსაყრელი; ნარჩენების განთავსებისთვის გამოყოფილი ადგილები.	დოკუმენტების ვიზუალური დათვალიერება და ინსპექტირება	მშენებლობის სრულ პერიოდში	სამშენებლო ობიექტის და ახლო ტერიტორიის მყარი ნარჩენებისგან დაბინძურების პრევენცია	სგდ
საყოფაცხოვრებო ნარჩენების წარმოქმნა	სამშენებლო ობიექტზე საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შესაგროვებელი კონტეინერების განთავსება (არსებობის შემთხვევაში); შეთანხმება ადგილობრივ მუნიციპალიტეტთან საყოფაცხოვრებო ნარჩენების რეგულარული გატანის თაობაზე	სამშენებლო ობიექტი და მასთან არსებული სამშენებლო ბაზა (თუკი იარსებებს)	ვიზუალური ინსპექტირება	მშენებლობის სრულ პერიოდში	საყოფაცხოვრებო ნარჩენებით ნიადაგისა და წყლის დაბინძურების აღსაკვეთად	სგდ
თხევადი ნარჩენის წარმოქმნა	სამშენებლო ობიექტზე (არსებობის შემთხვევაში) სანიტარულ ნორმებთან შესატყვისი ტუალეტის მოწყობა; სამშენებლო ობიექტიდან წვიმის წყლის შეგროვებისა და გადინებისთვის სადრენაჟო სისტემის მოწყობა და პერიოდული გაწმენდა; საყოფაცხოვრებო მიზნებისთვის და ტექნიკის სარეცხად გამოყენებული წყლის სალექარი გუბურის მოწყობა.	სამშენებლო ობიექტი და მასთან არსებული სამშენებლო ბაზა (თუკი იარსებებს)	ვიზუალური ინსპექტირება	მშენებლობის სრულ პერიოდში გახშირებული რეჟიმით ძლიერი ნალექიანობის შემთხვევაში	სამშენებლო ობიექტის დატბორვისა და ამით საქმიანობის გამწვანების აღსაკვეთად; ზედაპირული და გრუნტის წყლის დაბინძურების შესამცირებლად.	სგდ

საქმიანობა	რა (პარამეტრზე უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	სად (არის პარამეტრი, რომელზეც უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრებზე მონიტორინგი?)	როდის (განისაზღვრება სიხშირე/ან ხანგრძლივობა?)	რატომ (არის პარამეტრები მონიტორინგის ქვეშ?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
ასფალტ-ბეტონის ქარხნის ოპერირება	<p>მშენებელი კონტრაქტორის მიერ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მოპოვება და მისი პირობების განუხრელი დაცვა;</p> <p>ქარხნის დასამონტაჟებლად იმგვარი ადგილის შერჩევა, რომელიც უზრუნველყოფს მოსახლეობის მინიმალურ შეწუხებას ხმაურით, მტვრითა და გამონაბოლქვით; ქარხნიდან ჩამდინარე წყლის სალექრი გუბურის მოწყობა.</p>	ასფალტ-ბეტონის ქარხნის ტერიტორია	დოკუმენტების ვიზუალური დათვალიერება და ინსპექტირება	ქარხნის სამოტაჟო სამუშაოებამდე და მისი ოპერირების სრულ პერიოდში	<p>სამშენებლო ობიექტის სიახლოვეს მოსახლეობის შეწუხების შესამცირებლად;</p> <p>ატმოსფერული ჰაერისა და ზედაპირული წყლის დაბინძურების შესამცირებლად.</p>	<p>სგდ</p> <p>გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოს ეროვნული სააგენტო</p>
დასაქმებულთა შრომის უსაფრთხოება	<p>მშენებელთა უზრუნველყოფა სპეცტანსაცმლით და პერსონალური დამცავი აღჭურვილობით და მათი გამოყენების მითითებით;</p> <p>სამშენებლო დანადგარების და ტექნიკის ექსპლუატაციის წესების შესაბამისობა</p> <p>მშენებელი კონტრაქტორის პერსონალისთვის ქმედითუნარიანი საჩივრების გადაჭრის მექანიზმის (GRM) არსებობა და გამოყენება</p> <p>სამშენებლო მოედნებსა და ბანაკებში სათანადო სანიტარული პირობების დაცვა, მათ შორის განცალკევებული საპირფარეშოების უზრუნველყოფა, დასაქმებული ქალებისა და კაცებისთვის.</p>	სამშენებლო ობიექტი	საქმიანობის ინსპექტირება	მშენებლობის სრულ პერიოდში	ავარიების აღბათობის შემცირება	სგდ

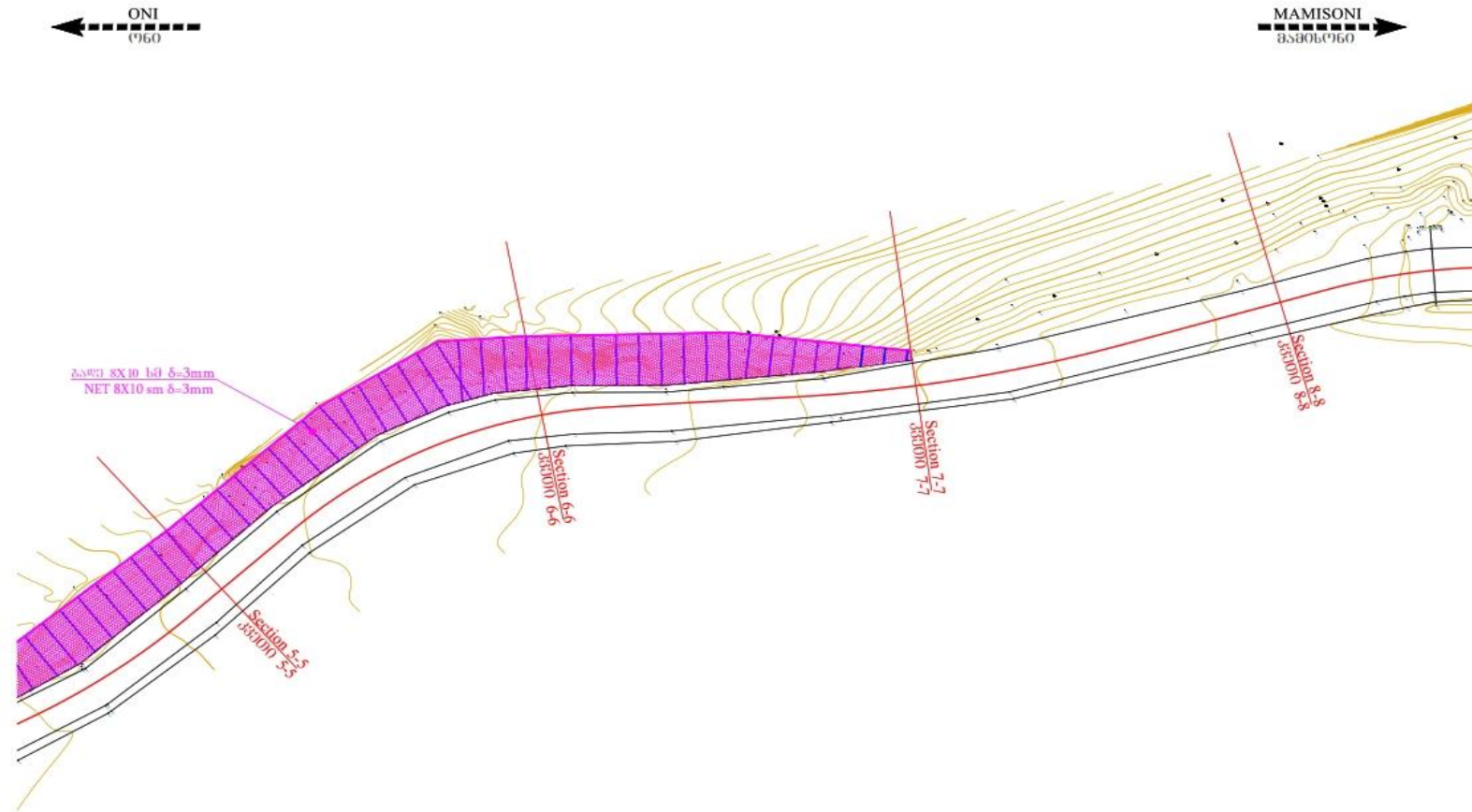
ექსპლუატაციის ფაზა

საქმიანობა	რა (პარამეტრზე უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	სად (არის პარამეტრი, რომელზეც უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრებზე მონიტორინგი?)	როდის (განისაზღვრება სიხშირე/ან ხანგრძლივობა?)	რატომ (არის პარამეტრები მონიტორინგის ქვეშ?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
გზის სავალი ნაწილისა და მისი გვერდულების მომსახურება	მგზავრებისა და მძღოლების მიერ დატოვებული საყოფაცხოვრებო ნარჩენების რეგულარული შეგროვება და გატანა; გზაზე დაღუპული ცხოველთა ნარჩენების დროული გატანა.	გზის მიმდებარე ტერიტორია და არხები	ინსპექტირება	კვარტალურად	დაბინძურებისაგან ბუნებრივი გარემოს დასაცავად; გზაზე მოძრაობის უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად	სგდ
ქვთაცვევნის დამცავი სისტემის მოვლა-პატრონობა	მოწყობილი დამცავი სისტემის გამართულობა	ქვთაცვევნის უბნები	ვიზუალური დათვალიერება	კვარტალურად	სატრანსპორტო საშუალებების უსაფრთხო გადაადგილების უზრუნველსაყოფად	სგდ
ავარიული დაღვრებისას ადგილის ლოკალიზება და დაბინძურებული ადგილის დასუფთავება	ავტოსაგზაო შემთხვევის დროს დაღვრილი ან გაფრქვეული თხევადი ან ფხვიერი ტვირთების ნარჩენების დროული შეგროვება, გაუვნებელყოფა და გატანა	გზაზე და მის სიახლოვეს	ინსპექტირება	ავტოსაგზაო შემთხვევებისას, საჭიროების მიხედვით	გარემოს დაბინძურების აღსაკვეთად	სგდ საკატრულო პოლიცია

დანართი 1: პროექტის ადგილმდებარეობის რუკა
ქუთაისი-ალპანა-მამისონის გზის (შ 16) მონაკვეთი კმ 119 – კმ 120 რეაბილიტაცია

Section 1

Section 2

Start Point
ግጠጠጠጠጠጠጠጠ

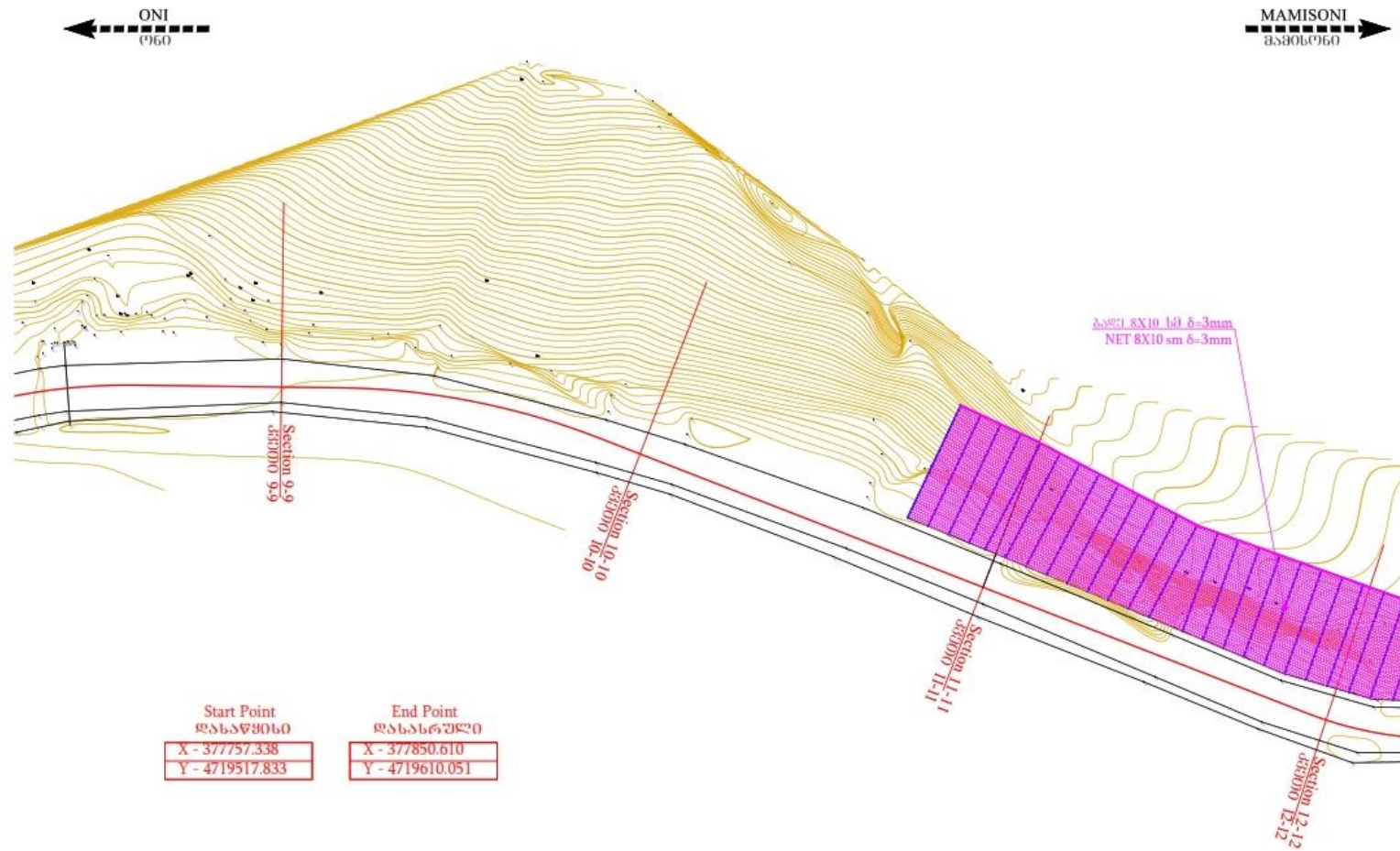
X - 377519.003
Y - 4719120.121

End Point
ግጠጠጠጠጠጠጠጠ

X - 377643.208
Y - 4719373.954

Section 3

Section 4

